

DAGMAR NOVÁKOVÁ

PANENKA JABLENKA

A

KLUK VIKTOR

prevence drogových závislostí
pro děti předškolního věku

INSTITUT FILIA

Milí rodiče,

dostáváte do rukou knížku pohádek zaměřených na protidrogovou výchovu vašich 4 - 6 letých dětí. Možná jste překvapeni nebo až vyděšeni, že už v tomto věku máte těm roztomilým neviňátkům číst o takových vážných věcech jako jsou drogy. Ale podívejme se na to s rozumem. Vaše děti jsou ve věku, kdy získávají první poznatky o světě.

Vytvářejí si, hlavně s vaší pomocí, i první postoje k jednotlivým skutečnostem.

A čím dříve budou mít v povědomí fakt, že není dobré např. ochutnávat vše, co roste v přírodě, nebo co mi někdo dá, tím více budou v budoucnosti uchráněni od různých problémů. A jsou to právě pohádky, ať už ty staré, klasické nebo novější, které umožňují dětem vstřebávat potřebné výchozí znalosti o dobrou a zlu.

JAK PRACOVAT S KNÍŽKOU

Čtete dětem pohádky tak, jak to pravděpodobně děláte s jinými knížkami. Po přečtení pohádky si o příběhu povídejte, vysvětlíte to, čemu dítě neporozmělo.

Víme, že děti vyžadují číst knížky stále dokola a že je po nějaké době umí i reprodukovat. Až budete mít knížku takto dostatečně „očtenou“, použijte poslední kapitolu „Jablenka se vypyává“. V ní má dítě pomocí identifikace správných obrázků dokázat, že si příběhy pamatuje a že jim rozumělo.

VIKTOR POTKÁVÁ JABLENKU

Jednou si kluk Viktor bral jablíčko z mísy. Mezi jablíčky se něco hýbalo a začalo to mluvit tenounkým hláskem.

„Ahoj, Viktore.“

„Jé, kdopak jsi?“ řekl udiveně Viktor a vylezl si na židli, aby lépe do mísy viděl.

„Já jsem panenka Jablenka. Žiji mezi jablíčky a vyznám se ve všem, co je dobré pro zdraví.“

Na to Viktor povídá: „Ale já jsem zdravý. A také jím jablíčka, protože jsou dobrá pro zdraví.“

„To já vím, Viktore. A dobře jsem viděla, že si myješ ruce, chodíš s maminkou na procházky a každý večer jdeš pěkně spát, abys nabral síly. Ale ještě toho mnoho nevíš a já ti o tom budu povídat. Chceš?“

Viktor zajásal: „Ano, chci. Já moc rád poslouchám, když mi někdo vypráví.“ Jablenka vyskočila z mísy, sedla si na kraj stolu, aby byla blíž k Viktorovi, a řekla:

„Čáry, máry, pod kočáry, teď nebudeš vědět, jestli spíš nebo bdíš. A budeš vidět všechno, co já, a budeš tam, kde budu já.“

CO JE TO ZDRAVÍ

A opravdu. Bylo to tak, jak panenka Jablenka řekla. Viktor s Jablenkou seděli v lese na stromě a pozorovali, co se okolo děje.

Nedaleko nich bylo několik ptačích hnízd. Viktor viděl, jak v jednom hnízdě sedí ptačí maminka a tatínek se dvěma ptáčaty. Ptáčata občas poletovala okolo stromu a zase se vracela do hnízda. Vesele pokřikovala a smála se a pak otvírala zobáčky. Táta s mámou je krmili a čistili jim peříčka.

Ale dole na zemi sedělo jedno smutné ptáčátko úplně samo. Mělo poraněné křídlo, a tak nemohlo létat. Plakalo a křičelo hlady.

Viktorovi se zdálo, že to ptáčátko je nemocné, a chtěl, aby mu Jablenka pomohla. Jablenka ptáčátko přenesla do hnízda, odkud asi předtím vypadlo. Ptačí maminka s tatínkem se hned začali o ptáčátko starat a krmit ho. Ptáčátko už neplakalo a dokonce se začalo i trochu usmívat. Viktor byl moc rád, protože věděl, že teď se ptáčátko určitě uzdraví.

„Viktore, jak jsi poznal, že to ptáčátko je nemocné?“ zeptala se Jablenka, když se zase vrátili domů ke stolu a míse s jablíčky.

Viktor se ani moc nerozmýšlel a vysvětloval: „To ptáčátko mělo poraněné křídlo a naříkalo, protože ho to bolelo. Bylo smutné a úplně samo.“

„Ano, je to tak,“ pochválila Jablenka Viktora. „Ta ptáčátka v hnízdě byla zdravá, protože neměla nic poraněného, ani je nic nebolelo. Měla dobrou náladu a také měla maminku s tatínkem, kteří je měli rádi a starali se o ně. Tak, teď už víš, co je to zdraví a co nemoc. Někdy příště ti ukážu, jak si někdo zdraví neváží a jak si ubližuje.“

Jablenka najednou zmizela. Asi šla spát mezi jablíčka. A kluk Viktor šel také do postýlky a těšil se, že se Jablenka zase vrátí.

ZAJÍČEK A DIVNÁ TRÁVA

Jednou zase panenka Jablenka vzala Viktora na louku u lesa. Bydlela tam zaječice s malým zajíčkem. Právě zajíčkovi ukazovala, kde se má pást. Říkala mu, že má jíst pěkný jetel na louce, ale že nemá vůbec jíst takovou divnou vysokou trávu, co rostla u lesa.

Jenže zajíček byl neposlušný, a jak maminka zmizela do pelíšku, kde potřebovala uklidit, hned pelášil k lesu na tu divnou trávu. Nacpal si plné břicho. Najednou se s ním začaly dít zvláštní věci. Nemohl vůbec rovně skákat ani jít a připadalo mu, že potřebuje před někým utéct. Bojoval s nějakými neviditelnými obludami, pak se přišerně smál a pak zase plakal a naříkal.

To už slyšela maminka zaječice a hned věděla, že je zle, že zajíček snědl tu divnou trávu. Vzala zajíčka do pelíšku a trvalo moc dlouho, než mu zase bylo dobře. Zajíček pak mamince slíbil, že už se té divné trávy ani nedotkne. A opravdu, už se pásal jen na zeleném jetelíčku.

Viktor se hned ptal Jablenky: „Co se to zajíčkovi stalo? Tomu vůbec nerozumím.“

Jablenka mu vysvětlila: „To je tak, Viktore, v přírodě rostou různé stromy, keře, rostliny a byliny. Některé jíme, protože jsou zdravé, jako třeba zeleninu, ovoce a lesní plody. Některé nám pomáhají léčit nemoci. Určitě znáš heřmánek nebo jitrocel. Ale mnoho rostlin nám může i ublížit.“

„Ale jak mám vědět, co můžu a co je nebezpečné?“ divil se Viktor.

„To se všechno časem naučíš. Když něco nevíš, zeptej se mámy nebo táty,“ odpověděla Jablenka. „A jestlipak víš, co zajíček udělal špatně?“ hned se zeptala.

„To vím, zajíček neposlechl maminku a jedl tu divnou trávu,“ chlubil se Viktor. „Já nikdy nebudu jíst něco, co mi maminka sama nedá nebo nedovolí.“

„Tak je to správně,“ pochválila Viktora Jablenka a zase zmizela mezi jablíčky.

O ZLÉ ZELENÉ MAKOVICI

Jednou v neděli vzala Jablenka Viktora do kočičí rodiny. Máma kočka chtěla péct buchty, a tak koťátka poslala na makové pole pro mák. Koťata přišla na pole a začala vysypávat mák ze zralých makovic. Na kraji lánu rostla velká makovice, ale byla nezralá, celá zelená. Hned se začala ke koťatům naklánět, že jim dá ještě šťávu, a teprve po ní budou mít buchty tu správnou chuť. Koťata si ji vzala, protože chtěla mít buchty co nejlepší. Když koťata odešla, makovice se zle smála pod fousy, jak je doběhla. Byla to velmi zlá makovice, nikoho neměla ráda a věděla, že může ostatním ublížit. Máma kočka upekla buchty a hned se do nich s koťaty pustila. Ale co se nestalo! Kočce i koťatům se začalo chtít spát, jen tak si někde lehly a na půl spaly, na půl nespaly. Bylo jim všechno jedno a vůbec nevěděly, co se okolo nich děje. Ani si nevšimly, že k nim vlezl cizí pes. To víte, pes a kočky. To nejde dohromady. Pes se také hned rozhlížel, co by jim mohl zlého provést. Ale pak uviděl buchty, tak je honem sežral a utekl. Zanedlouho se vrátil táta kocour a divil se, že kočka s koťaty spí. Když se probudily, nebylo jim dobře a koťata mámě a tátovi vyprávěla, jak to bylo s tou zelenou makovicí. Ani jim nebylo líto, že zbylé buchty někdo ukradl. A když si pak koťata venku hrála, uviděla, že ve křoví je zalezlý cizí pes a je mu strašně špatně. Dobře mu tak, nemá krást. A na zelenou nezralou makovicí si už koťata dávala také pozor.

Viktor se pak Jablenky zeptal: „Co to vlastně bylo s tou makovicí? Vždyť my také jíme buchty s mákem a nic nám po nich není.“

Jablenka to Viktorovi vysvětlila: „To už tak bývá. Něco může být dobré, ale může to také ublížit. Zralý mák je moc dobrý do buchet, ale šťáva z nezralých makovic je moc nebezpečná pro zvířátka i pro lidi.“

Viktor si v duchu řekl, že si to bude určitě pamatovat, a chtěl to říct také Jablence. Ale ta už zmizela mezi jablíčky v míse.

JAK PEJSCI NAŠLI STŘÍKAČKY

Když se Jablenka zase objevila, byl Viktor moc zvědavý, co mu tentokrát ukáže. Ale Jablenka ho vzala do parku, a to byl trochu zklamaný, protože v parku to přece dobře zná. Jenže ono se i tam stalo něco zvláštního. Byla tam na procházce psí rodinka. Štěňata skákala, štěkala a pobíhala po trávě i na cestě. U cesty byly odhozené dvě injekční stříkačky. Štěňata věděla, co to je, protože zrovna takovými stříkačkami je pan doktor před časem očkoval. Hned se zaradovala, že si budou hrát na doktora. A tak si štěňata vzala ty stříkačky a dělala, jako že si dávají injekce. Ale jenom jako, to víte, že se skutečně nepíchala. Ale co se nestalo! To nejmenší štěňátko nějak nešikovně vzalo stříkačku a škráblo se opravdu o tu jehlu do tlapky. A moc plakalo a naříkalo. Přiběhla psí maminka a uviděla, co se přihodilo. Hned museli všichni k panu doktorovi, co léčí zvířátka. Pan doktor štěňátko ošetřil, ale moc se zlobil, že si štěňata hrála s nalezenými stříkačkami. Štěňátko s poraněnou tlapkou muselo pak každý den chodit k panu doktorovi na opravdové injekce a na vyšetření. Pan doktor se totiž bál, že by mohlo být moc a moc nemocné. Naštěstí to všechno dobře dopadlo. Štěňátku se tlapka zahojila a žádnou jinou nemoc nedostalo. A tak štěňata zase chodila do parku, ale hrála si jenom se svými hračkami. Ničeho, co se povalovalo jen tak v trávě nebo na cestě, si ani nevšimla, natož aby to brala do tlapek.

Viktor pak doma řekl Jablence: „Já vím, mít poraněnou ruku, to bolí. Ale přece to zase není tak strašné. Co se tomu štěňátku ještě mohlo stát?“

A Jablenka hned vysvětlovala: „Na těch stříkačkách, které už někdo použil, je plno špíny, i když to není vidět. A když se dostane taková špína do těla, může způsobit různé nemoci, které trvají hodně dlouho. Některou takovou nemoc pak můžeme mít celý další život.“

Viktorovi to připomnělo něco, co už znal, a hned se dál vyptával: „Jablenko, je to stejné, jako když máme špinavé ruce a něco jíme? To pak také můžeme dostat nemoc. A já vím, jak se jmenuje: žloutenka.“

Jablenka kývala hlavou: „Ano, je to stejné. Ale na těch stříkačkách je špína, co může způsobit i jiné vážné nemoci. Tak si to pamatuj a ani ty si nikdy se žádnou takovou věcí nehraj!“

A najednou tam Jablenka už nebyla. Ale Viktor věděl, že šla zase spát mezi jablíčka.

JABLENKA SE VYPTÁVÁ

Viktorovi se zdálo, že se Jablenka dlouho neobjevila. Seděl u mísy s jablíčky a najednou tu zase byla.

„Ahoj, Jablenko. Tak kam dnes půjdeme?“ zeptal se hned Viktor.

„Už jsi viděl, co jsi měl vidět,“ řekla Jablenka tajemně. „Dnes tě musím vyzkoušet, jako ve škole. Však do ní budeš brzo chodit.“

„Jé, to se mi líbí,“ odpověděl Viktor, „a jak to budeš dělat?“

„Mám pro tebe obrázky. Vždycky najdeš ten správný a můžeš ho třeba vybarvit. A já tak poznám, jestli sis všechno správně zapamatoval.“

Jenže. Viktor ztratil pastelky, takže nemůže nic vybarvit. Musíš mu pomoci, ano, právě ty! Vždyť jste vlastně ta dobrodružství s Jablenkou zažili spolu. Tak si vezmi pastelky, a když si nebudeš vědět rady, maminka ti pomůže.

ZDRAVÍ

Najdi, na kterém obrázku je namalované zdraví, a vysvětli mámě nebo tátovi, proč je to tak.

DIVNÁ TRÁVA

Na kterém obrázku se zajíček správně pase? Vysvětli mamince nebo tátovi, co by se stalo, kdyby se pásł na špatném místě.

O ZLÉ ZELENÉ MAKOVICI

Na kterém obrázku bere koťátko správný mák do buchet? Řekněte mamince nebo tatínkovi, co se stane, když si vezme šťávu z nezralých makovic.

JAK PEJSCI NAŠLI STŘÍKAČKY

Na kterém obrázku si pejsek správně hraje? Co se stane, když si bude hrát se stříkačkami?

